

Tillgänglighet i föreningsverksamhet

Tillgänglighet är en mänsklig rättighet. Enligt FN ska alla personer med funktionsnedsättning ges möjlighet att vara till fullo delaktiga i samhället. Begreppet **tillgänglighet** används för att beskriva hur väl en verksamhet, plats eller lokal fungerar för personer med funktionsnedsättning.

Tillgänglighet berör även föreningslivet. Föreningshus är allmänna lokaler och ska vara tillgängliga för alla. Att göra föreningsverksamheten mer tillgänglig gynnar alla.

Påbörja arbetet mot ökad tillgänglighet

Att arbeta med tillgänglighet är en ständig process som måste genomsyra hela verksamheten. Det handlar om själva innehållet i verksamheten, om informationen om verksamheten och om lokalerna. Tillgänglighet innebär inte bara att skapa fysiska möjligheter för personer med funktionsnedsättning att delta i föreningens verksamhet utan man bör även tänka igenom sociala aspekter av tillgänglighet.

Tillgängligheten i ett föreningshus beror både på hur huset är byggt och hur verksamheten drivs. Framförallt handlar tillgänglighet om ett intresse för och kunskap om hur alla kan känna sig delaktiga i föreningens verksamhet och organisation.

När arbetet mot ökad tillgänglighet inleds bör olika grupper vars funktionsnedsättning kan vara hindrande identifieras, från t.ex. astmatiker och allergiker till personer som är rullstolsburna.

Fysisk tillgänglighet

Fysisk tillgängligheten innefattar hela kedjan från det att personen anländer till lokalen, rör sig inne i lokalen till att hen avlägsnat sig från platsen. Såväl äldre som nyare föreningshus stöter på utmaningar i fråga om tillgänglighet. Trots detta kan ett gammalt hus med stora brister i utformningen ändå fungera om föreningen visar fantasi och omtanke i sitt sätt att möta sina besökare.

Varje lokal bör tillgänglighetsanpassas utifrån de egna förutsättningarna, både vad gäller inne- och utemiljö. Genom enklare Anpassningar kan tillgängligheten med förhållandevis små medel ökas (t.ex. genom att installera ramper och belysning, och jämna till gårdsplanen). Allt behöver inte heller göras genast, utan kan kanske planeras i samband med nästa renovering. Det viktigaste är att ha tänkt igenom frågor gällande fysisk tillgänglighet och att ha en plan för hur tillgängligheten i lokalen ska förbättras.

Frågor att betänka när den fysiska tillgängligheten utvärderas:

- Granska er verksamhetsomgivning. Vilka hinder finns där? Gör en plan för hur vi kan förbättra den fysiska tillgängligheten.
- Be om hjälp. Sakkunskap finns på olika håll, kontakta till exempel någon av handikapporganisationerna.
- Se över belysningen. Är den tillräcklig? Kan trapporna märkas ut med större kontraster så de syns bättre? Hur ser skyltarna ut, är de tydliga och lätta att förstå?
- Information om tillgängligheten är viktig att kommunicera. Kommer man in med rullstol, finns det hörselslinga, hur hittar man till mötesrummet? Vem kan man ringa till för att kolla?
- Liten förändring, stor påverkan. Finns det möjlighet att göra förbättringar med små medel så som att bort trösklar, lägg till sittplatser, ledstänger, små ramper och lågt placerade klädhängare?

(källa: foreningsresursen.fi)

Mer information finns här:

- Rum för alla - Tillgänglighet: <https://bygdegardarna.se/wp-content/uploads/2018/10/rum-for-alla-kultur-tillganglighet.pdf>
- Bygdegårdarnas riksförbunds checklista för tillgänglighet i fastigheten och dess omgivning: <https://bygdegardarna.se/wp-content/uploads/2020/05/checklista-for-tillganglighet.pdf>

Social tillgänglighet

Social tillgänglighet hör ihop med jämlikt bemötande och inkluderande attityder. Alla ska känna sig välkomna att delta i föreningslivet precis som de är. Var tydlig med att diskriminering inte tillåts.

Frågor att betänka när den sociala tillgängligheten utvärderas:

- Hur välkomnar vi medlemmar, både nya och gamla? Känner alla sig välkomna?
- Tänk igenom vilka normer som råder i föreningen. Vilka får komma till tals, vilka har fördelar i föreningen, vilka känner sig bekväma i föreningen? Att göra en normgranskning kan vara väldigt nyttigt.
- Hur fattas beslut i föreningen? Får alla på riktigt vara med och påverka och säga sin åsikt?
- Hur informerar vi om er verksamhet? Är vår webbplats tillgänglig även med olika hjälpmedel?
- När, var och hur hålls våra möten? Känner alla sig trygga och bekväma?
- Vilka stöd och hjälpmedel erbjuds för att alla ska kunna delta?

(källa: [föreningsresursen.fi](https://www.foreningsresursen.fi))

Tillgänglig kommunikation

Det är även viktigt att fundera kring hur man kommunicerar kring verksamheten.

Frågor att betänka vid utformandet av föreningens kommunikation:

- Är de webbplatser och broschyrer som vi använder utan hinder och tillgängliga?
- Kommunicerar vi via alternativa kanaler?
- Informerar vi om tillgängligheten i våra lokaler och vår verksamhet?
- Riktas vi informationen direkt till målgrupperna?
- Vilka språkalternativ erbjuder vi?
- Är det lätt att hitta information om vår förening och vår verksamhet

(källa: http://www.kulttuuriakaikille.fi/tillganglighet_vad_ar_tillganglighet_tillganglig_kommunikation)

Tillgänglighet vid evenemang

När ett evenemang planeras bör tid även avsättas till att fundera på tillgänglighetsfrågor. Det handlar såväl om var evenemanget arrangeras, när det arrangeras och hur man informera kring evenemanget.

Förslag på frågor arrangörer bör fundera på vid planering av ett evenemang:

- Har någon anmält särskilda behov eller specialkost? Hur beaktar vi dessa och hur informerar vi personen om att vi kan möta dennes behov?

- Är lokalen framkomlig för personer som är rörelsehindrade?
- Är utemiljön framkomlig (t.ex. skottad, sandad)? Finns det parkeringsplatser i nära anslutning till lokalen?
- Finns det tydliga skyltningar utanför och inne i lokalen?
- Är belysning och ljudmiljö i skick?
- Är säkerheten i skick och har vi informerat om nödutgångar?
- Att tänka på vid inbjudan:
 - *Uppmana deltagarna att anmäla specialkost och särskilda behov.*
 - *Informera om lokalens tillgänglighet.*
 - *Skriv ut adress och vägbeskrivning.*
 - *Skriv ut kontaktperson som kan svara på frågor om evenemanget.*

Källor och resurser:

Föreningsresursen: <https://foreningsresursen.fi/inspiration/tillganglighet/>

Bygdegårdarnas riksförbunds tillgänglighetspolicy: <https://bygdegardarna.se/wp-content/uploads/2018/12/tillganglighetspolicy.pdf>

Enkelt avhjälpna hinder - broschyr för fastighetsägare: <https://bygdegardarna.se/wp-content/uploads/2018/12/tillganglighetspolicy.pdf>

Kultur för alla - Tillgänglighet: <http://www.kulttuuriakaikille.fi/tillganglighet>